

Landskap: ÖSTERGÖTLAND Upptecknat av: Carl Segerstahl
Härad: Ydre Adress:
Socken: Sund Berättat av: August i Häkanstorp,
Uppteckningsår: Född år i "Druffs"

Uppteckningen rör

Lyktegubba	1
Påhäng	2
Hästslakt,-- Flängen.	3-4
Käringa stog på dyngkasta å skrek skärtorsdasmorron	4
Mycke mjölk i boden,-- skumsked o sil över dörren	4
"Tjyva" över korna	5
Kniv lades på tröskeln	5
Jätte-stenar ve Buhlsjö	5
Likvarsel,-- svart hund	7
Anders-Fredrik på Mon, botade kreaturssjukdomar	7-8
Har-Svente skulle skjuta en töppe	8-9
" " skjöt på trollhare	9
Lappska botar kreaturssjukdomar	10

1922¹⁰
69

ass. nr. 1562

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

53
1922

1 August i Hakanstorp
6/7 ("Druffs")

född: 1853 (69^{år})

i: Sund socken, Ydre h.

bor: Hakanstorp; Sund.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

(11.5)

Vad August i Håkanstorp berättade.

"Nå ja va grojke, såg
ja flera gånger, nå ja
gick hem som kolla från ett
grunnställe, en rejäl gulle,
som hadde e flytta i han-
na; å han gick in i ett
skjul, som låg ve vägen. Å
ja tala om ett för far, å han
sa åt mej, att ja inte skulle
bry mej om ett då ringaste.
Då var då en gång, som ja
hadde sällskap med nåra från
då där grunnstället, å då fick
ja också se den där gulbea
å ja peka på'n för di andra,
men bli säg'en inte. Å sen
nå ja kom hem vart ja
så sjuk, å ja spydde å va hemskt

(11.5)

22.
där; å då va, för att ja hadde
talat om'et, förstas. Men
sen har ja aldrig varnat
nåt snt, där. Men si, ja had-
de inte last ni nattvasslas-
ning där.

"När ja gånge, va då
en gång ja kom på ena i e-
li. Ja hödde hört talas om,
att då va lite vrolit i den
där lilla vblann, å när ja
kom ett stycke upp i'na, fick
ja märka att di inte hadde
talat osanning. För må ett stam-
na hästen, å hur ja slog, så
ville han inte fram. Men, så
må ett tog han, zett sprang å
ja trodde då snett, att ja
skulle gå i diket, men, då
gjorde ja inte, som väl var. Å
så tog han i å drog, så då
quissla i stena på vägen; då va
som han hadde hatt en tyngsta

lass efter sej, så arbeta å tråla
han; men då va då inte så
dugg i vagnen. Å så kom ja
te i grunden, å ja steg å te
björna å körde igenom. Å
nå ja så skulle stänga'na,
så plog ho igen så vagnen
fick sej ett skvys, så hästen fick
hålla quot. Men sen gick då
så lätt hem. Å nå ja tala
om'et för husbonn, så sa
han, att då va en - ja
kommer nu inte ihåg namnet
på - som hadde blett ihjäl -
slagen där å att där va
han som oroa."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hästar skulle nigen an-
nan än flången slakta. -
Nå ja va liten brödde de en
sin i Grinstuga, å honom kom-
mer ja ihåg, att di skrämde
mej för, å ja va så rädd
så. - Nå flången va ute å

4
slakta, fick han aldrig äta
tesamman må di ande å
aldrig fick han va blannan-
nat folk. Han va så för-
håtti, så. Men bra betalt
fick han, förstås."

"Di sa, att skäterskas-
morron, innan sola hade gått
opp, så fanns då känger, som
stog på dyngkasta. å ropa
att di skulle ha mjölka i at-
la gårdar, som di nemunga. å
i Gaea bårken stog di där
å skrek."

Över dörren till den
bod, i vilken mjölken för-
varades, hängdes en sil och
en skumsked. Detta för att
det skulle bli mycket mjölk
i boden.

En del hade s. k. "tjyva"

hängande över korna i lagarna (tyo-
missbildning i körsbärsträd, gran
och en del andra träd, bestä-
ende av grana, hystrasslade
till något, liknande ett skat-
bo i någon mån). Dessa häng-
de upprömd; en över varje ko.

En kniv lades på bröst-
helen för hon att kliva över,
när hon fördes ut, sen hon
hade kallat.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"På Buhlsjö gata finns
då fyra jättestenar; under
var en ligger en jätte
begraven. — På dingsstuga
— ja, då å ju museum ju
— ja då var konstit. Var gång
di har ännu sef te å riv-
na, har di blott sjuka. Så
ho' får lov å stå."

6 "Ja va må om te gå
 typse en gång - vilken tid
 året då du då kommei ja
 inte ihåg. - Då va e, som
 hette Anna-Stina Låve, som
 sa åt mej följa måja va
 en liten pojke å tho va
 nära ai vades an ja. Vi satte
 oss på ett berg mellan Gäller
 stua å Aggelbo. då var en
 sola huddes gått me. Inte ett
 ord hadde vi sagt sen dess,
 å flickan hadde sagt åt mej,
 att om vi fick se nåt, så
 skulle ho ryppa mojiarmen,
 så ja inte skulle glömma
 mej. När vi så hadde nittit
 e stunn så kom då en
 stor, svart hunn nere på
 vigen å ja ännu säga: "Nå,
 men si sin stor hunn!" men
 då nöp ho mej i armen, å
 ja teg. Å så om e lita, stunn
 kom e likstäl. - Å när vi

gick hem, sa flicka: "Nu ska
 du få se, att du bli lik
 i Aggebo snart." Å då blev
 då också."

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

"En gång boja vänn
 på å alla på vaggan. Då
 blente vi på dynga men
 då hjälpte inte. Å så när
 kom också boja stå till
 så gick ja till Anders-Fred-
 rik på Mon. När ja hörde
 sagt, hur då stod till, fråga
 han mej, hur lång tid då
 skulle ja för mej hem, Å
 när han hörde fått veta
 då, så gick han ut å
 gick bakom en stor sten,
 å där gjorde han några
 bollar, som han kom å
 ge mej, å sa, att dom
 skulle ja ge djura. Å då
 gjorde ja. Å sen var då
 slut må träalunga å

8
"Jua åt, va di skulle."

"Om kreatur höftade eller
bojade sej, kunde Anders-
Fredrik på Mon göra
dom bra igen."

"Ja sitter ä kommen
ihåg en, som di kalla
Hår-Svente. Han brukte
kom hem ä satt ä prata
må min gamle far Eblann.

— En gång fråga far'n;
"Går då bra för dej må
skjutet?" — "Ja, då ja la
någa fura må då!" tyckte
Hår-Svente. "Ja ska gå ut
ä skjuta en toppen på går-
den, ska du få se!" Ä när
tog han pallen i ena må-
nen ä bröstet i den and-
ra ä gick ut ä satte
sej på gården. Ä nästan
nå samma kom då en

8

druf

* = tjädelupp

1562

99

1562
löppe å den sköt han. Å så
fråga han far om han
ville ha'n. Naa; far han
locka, han ville inte ha'n.
Far, han va religiös, å
han tyckte då va synd,
då döa."

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

"Den där Hare-Svenne han fick en träkit slut, han plan va å jaga i Granshulta hage, så då kom en hare, som han sköt på, men haren va lika fisk för då. Å sen sköt han på'n en gång te, men han fick inte dot på'n ändå. Å då förstod han ju, förstod all då inte va en riktig hare. När han sen kom hem, så han å visla å sjöng, å så boja han å tafa på dunt på. Å sen väit han alldeles kallis. Så då

9.
D
e
u
t
t
s

1010
vart då tröt må hans skjut-
ning.

"Då va på ett ställe,
som e ho dog i lagain,
å sår när da efteråt vart
e te' sjuk. Då kom da ett
fruntimmer, som va från
Kappland, e sår där lappstka
å ho sa: "Här står mycket
illa till!" - "Hur sä?" fråga di
andra. "Här ni int mist
e ho i lagain?" Di vart ju
sä di baka, när di hödde
då, förstess, att lappstka visste
om att ho dött. "Å den
som å intill böjar å bli
sjuk", sa ho. "Vill ni att ja
ska hjälpa er?" Jo, då var ju
klart när di hödde hur väl
ho hadde reda på hur då
stod till i lagain. Å ho sa
åf dom, att di skulle
gå må ut i lagain. Å
skut

då så ho åt dom, att di
 skulle byta opp ^{xx)} tēja nä-
 mast intill tēja. Å då gjorde
 di å ho tog opp som jett
 trint nysta intill den sjuka
 koa; då såg ut som solva-
 hraka. ^{xxx)} Å ho så åt dom att
 di skulle ta må sej näia
 fäiakävar, å följa må in
 i köket. Å så lå ho in kä-
 va i järnspiseln å tände
 eld må näia tyrestöcker. Å
 så kasta ho ut nystat i
 spiseln. Men då kastas ut
 å slog i köksvägga. Men då
 vart ho arg: "Håå, du ska
 allt slut!" Å så slängde ho
 in i spiseln å slog igen
 lucka. — Å sen den där
 bledd den tröt ^{xxxx)} må den
 där sturen i lagain."

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV